

KLAGANDE

██████████ ██████████

MOTPART

Socialnämnden i Höganäs kommun

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Malmös dom den 13 december 2018 i mål nr 3862-18, 4551 – 4555-18, 4779-18 och 4788-18, se bilaga A

SAKEN

Personlig assistans

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten meddelar prövningstillstånd.

Kammarrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

██████████ yrkar att hon ska beviljas ersättning för sina faktiska kostnader för personlig assistans under februari – september 2017. I andra hand yrkar ██████████ att hon ska beviljas ersättning motsvarande det timbelopp som Höganäs kommun i sina riktlinjer betalar utan kostnadsredovisning. Hon anför bl.a. följande.

Stöd för att bevilja ersättning för de faktiska kostnaderna finns i både lag, förordningar, föreskrifter och praxis. Höganäs kommun har gått emot sina egna riktlinjer när hon beviljats ersättning som är lägre än den statliga

schablonersättningen. Konsekvensen av att hon beviljas en lägre ersättning är att hon förhindras planera sin assistans på önskvärt sätt och att hon riskerar att lida omfattande ekonomisk skada. Det är av väsentlig vikt att de som beviljas personlig assistans enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS, ges samma möjligheter att uppnå goda levnadsvillkor som de som beviljas statlig assistansersättning. Underlag som styrker hennes rätt till ersättning för de faktiska kostnaderna har getts in till socialnämnden inför deras prövning.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten finner att det finns skäl att meddela prövningstillstånd och tar upp målen till omedelbart avgörande.

Det schabloniserade ersättningsbeloppet enligt den statliga assistansersättningen är inte avgörande när kommunen ska utge ersättning för kostnader enligt LSS, men kan tjäna till viss ledning. Kommunen ska dock bedöma kostnadernas skälighet och måste kunna kräva att den enskilde ger in underlag som möjliggör en sådan bedömning (Högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2016 ref. 87). Vad prövningen av kostnadernas skälighet ska utgå från är inte reglerat, vare sig genom författning eller genom praxis från Högsta förvaltningsdomstolen.

När det gäller skäligena kostnader för administration anser kammarrätten, liksom förvaltningsrätten, att socialnämnden i brist på närmare vägledning haft fog för att utgå från det som anges i Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:6) om assistansersättning. Det har inte heller kommit fram några skäl att göra en annan bedömning än förvaltningsrätten när det gäller skäligheten av övriga kostnader.

Den omständigheten att Höganäs kommun valt att erbjuda ett alternativt system innebärande att, om den enskilde så önskar, bevilja ersättning med

ett i förväg fastställt timbelopp utan kostnadsredovisning medför ingen annan bedömning. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Mikael Ocklind

Ann-Charlotte Borlid

Katarina Dunnington
referent

/Madeleine Schönauer

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ**
Avdelning 1

DOM
2018-12-13
Meddelad i Malmö

Mål nr
3862-18
4551-4555-18
4779-18
4788-18

KLAGANDE

[REDACTED]

MOTPART

Socialnämnden i Höganäs kommun
263 82 Höganäs

ÖVERKLAGADE BESLUT

Socialnämnden i Höganäs kommuns beslut den 7, 13, 16, 19, 27 och 28 mars 2018 samt den 3 och 4 april 2018

SAKEN

Ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för personlig assistans enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandena.

Dok.Id 465434

Postadress
Box 4522
203 20 Malmö

Besöksadress
Kalendegatan 6

Telefon
040-35 35 00
E-post: forvaltningsrattenimalmo@dom.se
www.forvaltningsrattenimalmo.domstol.se

Telefax
040-97 24 90

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–16:00

BAKGRUND

Genom de överklagade besluten avslog socialnämnden delvis [REDACTED] ansökningar om ekonomiskt stöd för personlig assistans för perioden februari–september 2017.

Som skäl för besluten angav nämnden i huvudsak följande. I ansökan för respektive månad anges kostnader för lön, semesterlön, arbetsgivaravgifter och avtalsförsäkringar. Det tillkommer avtalskostnader för ålderspension med 4,5 procent, AGL med 0,05 procent, TFA med 0,1 procent och KAP-familjeskydd med 280 kr. Kommunen beviljar ersättning för administration med upp till 8 procent av den totala ersättningen. I ansökt belopp för april 2017 ingår kostnader avseende korv och läsk med 70 kr. Denna kostnad är en personlig kostnad för assistenten och inte nödvändig för assistansens utförande och är därför oskälig. I ansökt belopp för maj 2017 ingår kostnad för utbetalda gratifikation. Denna kostnad är inte nödvändig för assistansens utförande och anses därför oskälig. Vidare ingår kostnad i samband med årsmöte. Det saknas underlag som styrker kostnaden som därför avslås.

Socialnämnden har den 23 mars 2018 i ett annat beslut beviljat [REDACTED] ekonomiskt stöd för personlig assistans med ytterligare 8 159 kr för perioden februari 2017.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

[REDACTED]

[REDACTED] yrkar i första hand att hon ska anses berättigad till ekonomisk ersättning för de faktiska kostnader hon har haft för assistans under februari–september 2017 och i andra hand att förvaltningsrätten ska anse henne

berättigad till det timbelopp som Höganäs kommun enligt sina egna riktlinjer anger som timbelopp utan kostnadsredovisning, dvs. 254 kr/tim. Hon anför bl.a. följande.

Besluten innebär att Höganäs kommun har betalt ut en timersättning som är lägre än det lägsta belopp som följer av de riktlinjer som kommunen själv har angett. Beloppen är även lägre än den statliga schablonersättningen som för 2017 uppgick till 291 kr per beviljad assistanstimme.

Kommunen anger att man beviljar kostnader för administration med 8 procent av den totala ersättningen med ledning i Försäkringskassans vägledning. I Försäkringskassans vägledning står det tydligt att man vid tillämpandet av procentsatserna alltid utgår från schablonersättningen. Eftersom kommunen hämtat ledning i Försäkringskassans vägledning bör kommunen ta till sig även hur procentsatserna ska tillämpas. Höganäs kommun har antagit egna riktlinjer för utbetalning av ersättning för personlig assistans som inte har följts i det överklagade beslutet.

Gratifikation utbetalas i form av lön till de anställda assistenterna och måste därför betraktas som nödvändig för assistansens utförande.

Alla kostnader för JAG:s årsmöte avseende bl.a. lokaler och logi betalas av brukarkooperativet JAG för att sedan internt debiteras på respektive assistent. Det är riktigt att det inte finns något kvitto eller betalningsverifikation men hon har gett in utdrag ur JAG:s interna bokföringssystem där det anges vad som utgör assistansomkostnader.

Kostnaden för korb och läsk är en kostnad hon har haft för sin assistans.

Det är riktigt att hon har valt att redovisa sina kostnader utifrån modellen som ersätter faktiska kostnader och hon har hela tiden löpande ingett underlag till kommunen för att bedömning av hennes verkliga assistanskostnader ska kunna göras på det sätt som kommunen bett om. Kommunens påstående att hon inte medverkat till att lämna in förtydligande stämmer inte. I enlighet med rättspraxis har hon rätt till ersättning för sina verkliga kostnader för den assistans som genomförts. Nuvarande situation innebär att hon nekas ersättning för de faktiska kostnader som hon redan har haft för sin assistans. Eftersom saken avser ersättning för februari–september 2017, där assistans redan har utförts och lön redan har utbetalats, blir hon personligen betalningsansvarig till sin assistansanordnare för mellanskillnaden.

Vid sin bedömning av bifogade lönespecifikationer och sociala avgifter för februari 2017 har nämnden förbisett delar av inlämnat material rörande en av assistenterna.

Socialnämnden

Socialnämnden anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande.

Socialnämnden tillämpar två modeller för utbetalning av ersättning för personlig assistans. Den första modellen utgår ifrån grundprincipen att det är de faktiska kostnaderna som ska ersättas. Den enskilde kan ansöka om timerersättning upp till motsvarande det statliga schablonbeloppet. Det krävs då att den enskilde kommer in med en sammanställning över faktiska kostnader och att kostnaderna styrks med underlag t.ex. kvitton och lönespecifikationer. De kostnadstyper som ersätts motsvarar de som omfattas av den statliga assistansersättningen. Den andra modellen innebär att den enskilde kan välja en förenklad ansökan där nämnden betalar ut ett årligen förutbestämt belopp (254 kr per utförd assistanstimme för 2017). Nämnden ställer då inte

något krav på att den enskilde kommer in med en redovisning över hur kostnaderna för assistansen närmare har fördelats. Endast en sammanställning över utförda timmar behöver lämnas.

██████████ har valt att ansöka om ersättning för faktiska kostnader och ansökan har handlagts enligt denna modell. Det är upp till den enskilde att välja ersättningsmodell att ansöka utifrån. Beräkningen av löne- och lönebi-kostnader har gjorts utifrån bifogade lönespecifikationer. Till exempel har för februari 2017 ersättning sammanlagt utbetalts med 88 667 kr, vilket motsvarar de faktiska kostnader som redovisats. ██████████ yrkar i sitt överklagande på ersättning för faktiska kostnader med 95 966, 96 kr. Detta belopp styrks inte av inlämnade underlag.

Höganäs kommun har med ledning av Försäkringskassans vägledning bedömt att ersättning för administrativa kostnader med upp till 8 procent av den totala kostnaden är en skälig ersättningsnivå.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet

Frågan i målet är vad som är skäliga kostnader för ██████████ personliga assistans och därmed vilket ekonomiskt stöd som kan beviljas henne för februari–september 2017.

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Kommunen svarar för att lämna biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för sådan assistans, till den del behovet inte

täcks av beviljade assistanstimmar enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken (se 2 § andra stycket och 9 § 2 LSS).

Kommunens skyldighet att utge ersättning för personlig assistans avser således de verkliga kostnaderna för assistansen i den mån de kan bedömas som skäliga. För att kunna ta ställning till ett ersättningsanspråk måste kommunen kunna kräva att den enskilde ger in underlag som möjliggör en bedömning av kostnadernas storlek och skälighet (se Högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2016 ref. 87).

Med skäliga kostnader avses samma slags kostnader som den statliga assistansersättningen avses täcka och det schablonbelopp som fastställs för den statliga assistansersättningen kan tjäna till viss vägledning vid bedömningen av kostnadernas skälighet (se Högsta förvaltningsdomstolens avgörande RÅ 2005 ref. 85).

Underlag för faktiska kostnader

Nämnden har bedömt de faktiska kostnaderna utifrån inlämnade lönespecifikationer. Av dessa specifikationer framgår bl.a. lön och sociala avgifter.

Det är den enskilde som vill ha ersättning för kostnader för assistans som i första hand ska visa att kostnaderna i det enskilda fallet är skäliga, oavsett om kostnaderna är högre eller lägre än schablonbeloppet (jfr Kammarrätten i Göteborgs dom i mål nr 934-17).

Förvaltningsrätten finner att [REDACTED] inte har gett in underlag som styrker att de verkliga kostnaderna för lön och sociala avgifter överstiger de belopp som nämnden godtagit.

Administration

Vid sin bedömning av kostnadernas skälighet för administration har nämnden hämtat ledning i de allmänna råden om assistansersättning. Det noteras att de allmänna råden avser assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken och därmed andra situationer än den nu aktuella. I brist på närmare vägledning kring hur kostnadernas skälighet ska bedömas när ersättning ska utgå enligt LSS anser förvaltningsrätten emellertid att nämnden har haft fog för att utgå från det som anges i de allmänna råden (jfr Kammarrätten i Göteborgs dom den 25 oktober 2017 i mål nr 934-17).

Enligt de allmänna råden bör löne- och lönebikostnader svara för 87 procent av schablonbeloppet och övriga kostnader för 13 procent, varav kostnaderna för administration bör utgöra ungefär 5–8 procent av kostnaderna. Nämnden har godtagit kostnader för administration motsvarande 8 procent som skäliga. [REDACTED] har inte redogjort för några omständigheter som medför att en högre andel än de redan beviljade bör bedömas som skäliga kostnader för administration.

Assistansomkostnader

[REDACTED] har ansökt om ersättning för assistansomkostnader i form av korb och läsk för 70 kr. Enligt de allmänna råden avses med assistansomkostnader kostnader som den ersättningsberättigade har för sina personliga assistenter i samband med gemensamma aktiviteter utanför bostaden. Som exempel på sådana kostnader nämns resekostnader, inträdesavgifter och liknande kostnader för aktiviteter tillsammans med den ersättningsberättigade. Förvaltningsrätten anser inte att korb och läsk är en sådan kostnad som omfattas av begreppet assistansomkostnader och rätt till ersättning för denna kostnad föreligger således inte.

Särskilt om gratifikationer

Av handlingarna framgår inte annat än att de gratifikationer som betalats ut har bestått i frivilliga utgifter för [REDACTED] och de utgör således inte en nödvändig kostnad för assistansens utförande. Förvaltningsrätten instämmer därför i nämndens bedömning i denna del.

JAG:s årsmöte

Slutligen har [REDACTED] ansökt om ersättning för kostnader för brukarorganisationens årsmöte 2017. Som angetts ovan är det den enskilde som vill ha ersättning för kostnader för assistans som i första hand ska visa att kostnaderna i det enskilda fallet är skäliga. Utifrån vad som uttalats i HFD 2016 ref. 87 kan förvaltningsrätten konstatera att kommunen har rätt att kräva att den enskilde ger in underlag som möjliggör en bedömning av kostnadernas storlek och skälighet.

Förvaltningsrätten anser inte att [REDACTED] genom de handlingar hon gett in möjliggjort en bedömning av kostnadernas storlek och skälighet. Hon har därför inte rätt till ersättning för yrkade kostnader för brukarorganisationens årsmöte 2017.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis finner förvaltningsrätten att förutsättningar för att bevilja [REDACTED] högre ersättning än den kommunen beviljat henne inte föreligger. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (FR-03)

Mattias Steen

Andrea Nilsson har föredragit målet.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.